

5.10.2022

Julkinen

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Viite: HE 194/2022 vp

VR-Yhtymän kommentit henkilökuljetusten arvonlisäveron väliaikaiseen alennukseen

VR-Yhtymä Oyj (VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu henkilökuljetuksista seuraavaa:

Nollaverokantaa tulisi VR:n näkemyksen mukaan soveltaa ainoastaan aikavälillä 1.1.-30.4.2023 myytyihin uusiin lippuihin.

Valtiovarainministeriö on esittänyt henkilökuljetusten vapauttamista arvonlisäverosta määräaikaaisesti. Henkilökuljetusten osalta arvonlisäveroa ei peritä kotimaan joukkoliikenteessä tammi-huhtikuussa 2023.

Hallituksen esityksessä todetaan, että lakia sovellettaisiin, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyisi lain voimassaolon aikana. Sanamuodon perusteella voisi päätellä, että nollaverokantaa sovellettaisiin vain aikavälillä 1.1.-30.4.2023 myytyihin uusiin lippuihin, mikä on myös VR:n toive.

VR toivoo vielä soveltamisen osalta selkeää kannanottoa siihen, että henkilökuljetusten arvonlisäveron nollaverokanta koskee nimenomaisesti edellä mainitulla aikavälillä *myytyjä lippuja*. VR:n on mahdollista toteuttaa myyntijärjestelmässään väliaikainen arvonlisäverokannan muutos, jos nollaverokanta koskee henkilökuljetuksia, jotka myydään aikavälillä 1.1.-30.4.2023, riippumatta milloin matkalippu tullaan käyttämään. Mikäli tulkinta olisi tätä laajempi ja koskisi myös *lipun käyttöhetkeä* eli matkan ajankohtaa, aiheuttaisi se VR:lle kohtuuttoman suuren hallinnollisen taakan ja kustannuksen.

Muu kuin myyntihetkeen sidottu nollaverokanta aiheuttaisi merkittäviä käytännön haasteita ja kohtuuttomia kustannuksia

Mikäli arvonlisäveron alennus koskisi myyntiajan sijasta matkustusaikaa, pyydämme huomioimaan, että VR myy tällä hetkellä junalippuja 25.3.2023 saakka. Näissä lipuissa arvonlisäveron alennusta ei ole huomioitu. Junaliput ovat muutostekoisia. Mikäli arvonlisäveroja pitäisi palauttaa asiakkaille, jo veloitettu ALV pitäisi palauttaa asiakkaalle, mikäli lippu muutettaisiin matkustettavaksi 1.1.-30.4.2023 välillä olevalle matkustusajankohdalle sen jälkeen, kun väliaikainen muutos on tullut voimaan.

Jos arvonlisäveroja pitäisi palauttaa asiakkaille, Verohallinnon tulisi vastaavasti palauttaa valtiolle tilitetyt arvonlisäverot takaisin VR:lle. Muussa tapauksessa ALV-alennus jäisi VR:n kustannukseksi. Tämä olisi kohtuutonta tilanteessa, jossa joukkoliikennetoimiala on vasta toipumassa koronapandemian aiheuttamista liiketoimintatappioista.

5.10.2022

Julkinen

Lisäksi haasteeksi muodostuisi se, että junalippuja voi ostaa rekisteröitymättä, minkä vuoksi VR:llä ei ole kaikkien lipunhaltijoiden yhteystietoja. Jo maksettujen arvonlisäverojen palauttaminen asiakkaille olisi huomattavan hankalaa ja asettaisi asiakkaat keskenään epätasa-arvoiseen asemaan.

VR on velvollinen toimittamaan kuluttajalle ostohetkellä kuitin, joka pitää sisällään arvonlisäveroerittelyn. Esimerkiksi usein matkustavien asiakkaiden tuotteissa (kausi- ja sarjaliput) matkustushetki ei ole tiedossa, vaan ainoastaan lipun voimassaoloväli, jolloin VR ei pystyisi tuottamaan alv-erittelyä ostohetkellä. Kausilipun voi ostaa jopa vuoden kestoisena, jolloin sen voimassaolon ajalle osuisi useampaa eri arvonlisäverokantaa.

Esimerkkejä käytännön haasteista

Nollaverokannan soveltaminen matkustushetken mukaisesti seuraaviin lipputuotteisiin olisi käytännön syistä erityisen työlästä ja kallista huomioiden lyhyt neljän kuukauden määräaika:

1. Kaukoliikenteen kertalippu. Kertalippu myydään tiettyyn junaan, mutta sen voi vaihtaa lisämaksusta ennen matkaa mille tahansa päivälle, kunhan kyseisen ajankohdan lipunmyynti on alkanut.
2. Kaukoliikenteen kausilippu, jonka voi ostaa 2 vk – 1 vuoden ajanjaksolle. Kausilipussa on rajaton matkustusoikeus.
3. Kaukoliikenteen sarjalippu. Voimassa 6 kk ostohetkestä. Sisältää 10, 30, 50 tai 100 yksittäistä matkaa, jotka voi käyttää missä vaiheessa voimassaolojaksoa tahansa.
4. Lähiliikenteen kertalippu. Voimassa 2 tuntia valitun junan lähtöajasta.
5. Lähiliikenteen kausilippu. Voimassa 14 vrk – 1 vuosi. Kausilipussa on rajaton matkustusoikeus.
6. Lähiliikenteen sarjalippu. Voimassa 4 kk ostohetkestä. Sisältää 10, 30, 50 tai 100 yksittäistä matkaa, jotka voi käyttää missä vaiheessa voimassaolojaksoa tahansa.
7. Lomalippu, joka on voimassa yhtäjaksoisesti 5,7,9,14 tai 30 päivää ja sisältää rajattoman matkustusoikeuden VR:n kauko- ja lähiliikenteessä. Tuodaan myyntiin lomakausiksi.

Soveltamisalan tarkentaminen

VR toivoo yksityiskohtaista ohjetta Verohallinnolta väliaikaisen verokannan muutoksen toteuttamiseen voidakseen palvella asiakkaita mahdollisimman hyvin.

Hallituksen esityksessä on todettu, että henkilökuljetuspalveluna pidettäisiin myös kuljetukseen liittyvien lemmikki- tai polkupyöräpaikkojen sekä istumapaikkojen myyntiä. VR pitää tätä täsmennystä hyvänä ja tarpeellisena. VR toivoo kuitenkin soveltamisalan osalta lisäksi kannanottoa siihen, koskeeko arvonlisäveron poisto

5.10.2022

Julkinen

pelkästään matkalippuja, vai kuuluvatko soveltamisalan piiriin myös matkaan kiinteästi liittyvät muut lisäpalvelut lemmikki- tai polkupyöräpaikkojen lisäksi:

- Peruutusturva (matkan peruuntuessa lipun hinnan saa takaisin, mutta peruutusturvan hintaa ei palauteta)
- Lipun muutosmaksu (junalipun voi muuttaa ennen matkaa toiselle päivälle)
- Viereisen istumapaikan ostaminen (myynti aloitettu korona-aikana)
- Yöjunan makuuhytti
- Auton kuljettaminen henkilön matkustaessa samalla junalla
- Moottoripyörän kuljettaminen samassa junassa henkilön kanssa
- Ajoneuvon peruutusturva (matkan peruuntuessa auton maksun saa takaisin, mutta peruutusturvan hintaa ei palauteta)
- Erikoishytti omaan käyttöön (perhehytti, työskentelyhytti tai Ekstra-luokan hytti)
- Junamyynnilisä eli maksu, joka peritään, jos matkalipun ostaa vasta junassa
- Ylimääräisen matkatavaran kuljettaminen matkatavaravaunussa henkilön matkustaessa samalla junalla

VR myy kuluttajille myytävien junalippujen lisäksi ostopalveluna myös lähijunaliikennöintiä HSL:lle, raitiovaunuliikennöintiä Tampereen ratikalle sekä LVM:n ostoliikennesopimuksen perusteella palveluja, jotka eivät ole kaupallisesti kannattavia vaan tarvitsevat julkista tukea. VR toivoo soveltamisen osalta kannanottoa, veloittaako VR kyseiset palvelut aikavälillä 1.1.-30.4.2023 nollaverokannalla.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin

johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat